

Pikamuodin ympäristöhaittoja rajoittavan lainsäädännön valmisteleminen

Viimeisten vuosikymmenten aikana pikamuotibrändit ovat vakiinnuttaneet asemaansa globaalilla markkinalla. 2010-luvulla ultrapikamuotirytykset ovat vallanneet aggressiivisesti markkinaa, mikä on johtanut vaatteiden arvostuksen laskuun, kestävämpään kulutukseen sekä vakaviin sosiaalisen vastuun ja ympäristökuormituksen ongelmiin.

Suomalainen tekstiili- ja muotiala on määrätietoisesti edistänyt kestävämpiä toimintamalleja, mutta ulkomaisten pikamuotibrändien kasvava markkinaosuus asettaa alalle merkittäviä haasteita. Ulkomaisten brändien osuus suomalaisten vaateostoksista on jo yli 85 prosenttia, ja suomalaisten kuluttajien vierailut ultrapikamuotialustoilla ovat kasvaneet merkittävästi.

Suomen tekstiili- ja muotiala pitää välttämättömänä lainsäädännön valmistelua pikamuodin ja ultrapikamuodin haittojen rajoittamiseksi. Näin voidaan tukea vastuullista liiketoimintaa, vahvistaa kotimaisten yritysten kilpailukykyä ja edistää kiertotalouteen siirtymistä.

Ala suhtautuu toimenpideoitteeseen myönteisesti, mutta painottaa, että pikamuodin ja ylikulutuksen vähentäminen vaatii laaja-alaista lähestymistapaa, jossa yhdistyvät sääntely, taloudelliset kannustimet ja kuluttajien tietoisuuden lisääminen.

Toimenpiteiden tulee kohdistua kiertotalousmukaisten tuotteiden kysynnän parantamiseen, yritysten liiketoimintamallien kehittämiseen sekä kestävämpien kulutustottumusten edistämiseen.

Emilia Gädda

+358 41 545 8142

emilia.gadda@stjm.fi

5/12/2024

SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

SUOMEN TEKSTIILI & MUOTI RY:N KANTA

1. Pikamuodin rajoittamisen tarve on selkeä

Suomalainen tekstiili- ja muotiala kannattaa pikamuodin ja ultrapikamuodin rajoittamisen liittyviä toimenpiteitä, koska ne ovat välttämättömiä kestävämmän toimialan kehittämiseksi, joka tukee kotimaisten yritysten kilpailukykyä. Suomalainen toimiala on valmis aktiivisesti osallistumaan ratkaisujen kehittämiseen ja selvitystyöhön.

2. Tarvitsemme konkreettisia toimenpiteitä

Vaikuttavien muutosten aikaansaamiseksi tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, jotka edistävät yritysten kiertotalouden mukaista toimintaa sekä markkinaehtoista kestävyyssiirtymää. Näitä toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi:

- a) Kannusteet kestävien ja kiertotalouden mukaisten tuotteiden sekä käytettyjen tekstiilituotteiden myyntiin perustuvan liiketoiminnan tukemiseksi.
- b) Suorien investointitukien tarjoaminen tekstiili- ja muotialan yrityksille, jotka panostavat kiertotalouden innovaatioihin tai kestävien tuotantoteknologioiden käyttöönottoon.
- c) Alennetun arvonlisäverokannan käyttöönotto korjaus- ja uudelleenkäyttöpalveluille sekä korjaustuotteille.
- d) Valtakunnallisten valistuskampanjoiden ja koulutusohjelmien käynnistäminen, jotka lisäävät kuluttajien tietoisuutta pikamuodin todellisista taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristöllisistä vaikutuksista.
- e) Varmistetaan nykyisten rahoitusinstrumenttien ehtojen sopivuus tekstiili- ja muotialan kiertotalousyrityksille.

On tärkeää selvittää, mitkä toimenpiteet ja mekanismit parhaiten edesauttavat vaikuttavien muutosten saavuttamista. Uuden lainsäädännön sijaan olemassa olevaa sääntelyä tulisi käyttää tehokkaammin pikamuodin rajoittamiseen ja kestävien liiketoimintamallien edistämiseen. Pelkät ohjeistukset ja sääntely eivät yksinään riitä.

3. Sääntelyn tilkkutäkki ei ole kenenkään etu

Pikamuodin rajoittaminen tulee toteuttaa ensisijaisesti EU-tasolla, jotta toimenpiteet ovat vaikuttavia, tehokkaita ja yhdenmukaisia. EU-tasolla luodaan määritelmät ja kehykset, mutta kansallisella tasolla tulisi kehittää ohjaus- ja kannustinjärjestelmiä, jotka voisivat toimia esimerkkinä EU-tason sääntelylle.

Emilia Gädda

+358 41 545 8142

emilia.gadda@stjm.fi

5/12/2024

SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

4. On edistettävä kestävää kulutuskulttuuria

Kestävän kulutuskulttuurin vahvistaminen ja pikamuodin haittavaikutusten ymmärtäminen ovat avainasemassa toimialan kestävyys siirtymän toteutumiseksi. On välttämätöntä lisätä sekä kuluttajien, yritysten että julkisen sektorin tietoisuutta kestävämmästä kulutuksesta.

PIKAMUODIN RAJOITTAMISEEN LIITTYVÄT ONGELMAT

Pikamuodin määrittely: Pikamuodin määrittely käsitteenä on haastavaa, eikä yksittäisten yritysten nimeäminen ole ratkaisu. Pikamuoti voidaan yleisellä tasolla määrittellä nopeasti tuotetuiksi, heikkolaatuisiksi ja edullisesti myydyiksi vaatteiksi, jotka vastaavat nopeasti muuttuviin trendeihin, mutta selkeiden ja sovellettavien kriteerien luominen vaatii tutkimusta sekä vuoropuhelua toimialan kanssa.

Ylituotannon määrittely: Ylituotanto liittyy vaatteiden määrään, joka ylittää todellisen kysynnän, mutta numeeristen rajojen määrittely on vaikeaa. Miten määritellään, milloin tuotanto on liiallista? Tämä vaatii perusteellista selvitystä ja yhteisiä kriteerejä, joihin suomalainen toimiala on valmis sitoutumaan.

LISÄTIETOJA:

Emilia Gädda

johtava asiantuntija, vastuullisuus & kiertotalous
Suomen Tekstiili & Muoti ry
emilia.gadda@stjm.fi
+358 41 545 8142